

U.S.P.S. 454580

RAIVA AJA

(THE PIONEER) - Established 1905

Published by RAIVA AJA PUBLISHING CO.
Weekly on Thursday except when Holiday falls on
Thursday, then on Wednesday
147 Elm St., P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Phone (617) 343-3822
Second Class postage paid at Fitchburg, MA

Marita Cauthen
Editor

J. N. Raita
Manager

**SUBSCRIPTION RATES
(TILAUSHINNAT)**

UNITED STATES	CANADA
12 Mo. \$20.00	
6 Mo. 13.00	
3 Mo. 9.00	
FINLAND	
12 Mo. \$24.00	
6 Mo. 17.00	

Single copies 35c

Bruce Beattie

Vatsasta puhuja

Juha Tanttu
kuva
Kai Gustafsson

Kenelle kuuluu vastuu?

Kaikki toki muistavat Patti ja Sam Frustacin. Heistä tuli maailmankuuluja toukokuussa Mrs. Frustacin synnyttäessä seitsemän lasta yhdellä kerralla.

Viime viikolla Frustacit palasivat uutisviuile. Tällä kertaa he ovat syyttäjän osapuoli 2.2 miljoonan dollarin lakijutussa Mrs. Frustacin lääkäri ja kalifornialainen klinikka, missä synnytys tapahtui. Pariskunta syyttää vääristä hoitotavoista, neljästä kuolemasta sekä menetetyistä ansioista. He väittävät kaiken olleen seurauksena hedelmällisyydlääkkeen yllännostuksesta.

Julkaisemassaan lausunnossa Mrs. Frustaci puhui tuskasta, mitä hän sai kokea kunkin neljän pienokaisen kuolinhetkellä ja sanoi niiden jättäneen pysyvän leiman heidän elämäänsä. Mutta tähän on tilanne kaikissa läheisiä koskeissa kuolintapauksissa. Asianajajan mukaan Mrs. Frustaci ei voinut osallistua lehdistötilaisuuteen, koska hänestä on tullut kolmen eloon jääneen pienokaisen vanki, joka joutuu omistamaan kaiken aikansa heille.

Lääkärit ja ammattijärjestöt, niiden joukossa myös Amerikan lääkäriyhdistys, myöntävät väärin hoitotapojen ja ammattivirheiden olevan mahdollisia. Heidän mielestään huolimattomia ja vastuuttomia lääkäreitä tulisi myös rangaista.

Samalla he huomauttavat, miten yhä useammat vanhemmat (useissa tapauksissa asianajajien ylilytyksestä) uskovat olevansa oikeutettuja terveen ja täydelliseen lapseen synnytyksessä kuin synnytyksessä - silloinkin, kun kysymyksessä on ennenaikainen synnytys tai monikertainen synnytys.

Asianajat tietävät, että sympatiaa tuntevat valamiehdistöt yleensä vaativat suuria rahasummia sureville vanhemmille. Niinpä he usein vetoavat valamiehdistön tunteisiin väittäen, että lääkärit eivät ole sympatian tarpeessa, vakuutusmaksujen palautukset pitävät heistä huolen. Juuri tästä seikasta johtuen ammattivirhevakuutusten vuosimaksut ovat nousseet huimaavien lukemien. Monet lääkärit luopuvat kokonaan synnytyslääkärin ammatin harjoittamisesta.

Sairastuessamme käännyimme lääkärin puoleen ratkaisun löytämiseksi. Olemme valmiita nauttimaan monenlaisia lääkkeitä siinä toivossa, että paraisimme. Elleivät lääkkeet tepsikään yhä useammin ja useammin käännyimme asianajan puoleen ratkaisun löytämiseksi.

Yhä harvemmin ja harvemmin suostumme ottamaan vastuun itsellemme, koska yhä enemmän ja enemmän olemme riippuvaisia teknologiasta luonnonsijasta.

ESI-ISÄT.

Kun kansa hellästi huoletti muinaisuudesta ja historiallisesta kehityksestään, se on varma merkki, että kansa ytimeltään on turmeltumaton ja että sillä on yksi vastainen jalostumisen tärkeimpiä ehtoja. Sillä silloin se kiitollisena tunnustaa sen perinnön, jonka se on esi-isiltään saanut ja joka sen tulee vähentymättä - vieläpä suurennettunakin - jättää vastaisille polville, se todistaa tuntevansa itsensä ja sen tien, jota sen tulee eteenpäin kulkea.

-Matias Aleksanteri Castren

Nimipäivät

Lokakuun 31 p. Artturi, Arto, Arttu
Marraskuun 1 p. Lyly
Marraskuun 2 p. Topi, Topias
Marraskuun 3 p. Terho
Marraskuun 4 p. Herra
Marraskuun 5 p. Reima
Marraskuun 6 p. Kustaa Adolf

Kurkistus vatsaan kertoo sisätautitilanteesta paljon. Vähintään yhtä paljon kertoo potilaan puhe, työ ja tausta.

Ammatin määrittely on yksinkertainen, kolme sanaa riittää: "Tehtäväni on parantaa."

Sisätautitilanne, lääketieteen ja kirurgian tohtori, dosentti Simo Tarpila, 50, on erikoistunut ruoansulatuskanavan tutkimiseen - ihmisen vatsan parantamiseen.

Instrumenttina hän käyttää itseään, kaikkea sitä mitä tietää ja osaa, mitä näkee, kuulee, tuntee. Hänen työnsä nojaa lääketieteelliseen tutkittuun tietoon ja vuosien mittaan kehittyneeseen psykologiseen valistukseen, potilaan kokonaisuuden ymmärtämiseen.

Simo Tarpila tuntee suomalaisen vatsan. Millainen se on?

"Se on länsimainen vatsa. Tavallisimmin apua hakevilla on toiminnallisia häiriöitä, vatsa- ja suoliston tautia. Paksusuoli on ärtynyt, vatsan ripulilla, vatsan ummetusta, närästystä, ilmavaivoja. On kipukouristuksia. Tällaisia tapauksia tulee vastaanotolle jatkuvasti. Ja ne pitää ottaa vakavasti, sillä pahimmillaan ne voivat invalidisoida. Diagnostiikka tehdään potilaan tutkimuksella."

Potilas tulee vastaanotolle ensimmäistä kertaa. Mitä vatsalääkäri tekee?

"Ensi vaikutelma on tärkeä, siitä voi jo päätellä jotakin. Lähtökohta on se, että potilas on tullut hakemaan apua - minun asiani on selvittää, onko kyseessä orgaaninen sairaus vai psykosomaattinen oire."

"Ensin potilaan kanssa vain keskustellaan; haluan tietää taustan ja työympäristön. Potilaan arkipäivä täytyy saada selville. Hyvin usein se on ankea, jotakin on pielessä. Ja oli ammatti mikä tahansa, potilas useimmiten kertoo että se on stressaava."

Sitten tutkimuspöydälle?

"Pyydän riisumaan ja sitten katselen vatsaa päällisin puolin, onko siinä mitään poik-

keavaa, esimerkiksi laajentuneet laskimot saattavat viitata maksakirroosiin. Jos potilas valittaa kipuja, pyydän häntä itseään näyttämään kipukohdan. Tästä on sellainen vanha vääntämä, että jos potilas näyttää sen yhdellä sormella, on se usein merkki orgaanisesta viciasta, jos hän taas käyttää koko kämmensä on kyse toiminnallisesta viciasta. Tämä on tietysti yleisty, mutta joka tapauksessa se, että potilas itse osaa näyttää kipukohdan, auttaa lääkärää."

Mitä lääkäri sitten "näkee" omilla käsillään?

"Lääkäri tunnustelee sormin paksusuolen, mahalaukun ja pohjukaissuolen alueet, etsiikipuista ja poikkeamia. Hän pystyy sormillaan tutkimaan onko maksa kova tai suurentunut, tämä käy niin että potilas hengittää syvästi, maksa tulee 'esiin' kylkikaaren alta, jolloin lääkäri tuntee sen sormenpäällä. Pitää tietää mitä hakee, eikä pelkästään leipo potilaan vatsaa, kuten luennollinen olen opiskelijoille sanonut."

Tuntuuko mahalaukku lääkäriin hyppysin?

"Ei mahalaukku, mutta sen mahdolliset kivut. Tervettä halmaa ei myöskään 'saa sormiin'. Tunnustelun jälkeen vatsaa pitää kuunnella stetoskoopilla: kuuluko lievästi, normaalia kuulina vai onko hälyttäviä metallisia sointuja tai kuuluko suuhina, joka tietäisi verisuonten ahtautumia."

Miten täydellisen diagnoosin voi tehdä vain sormin?

"Jos tilanne on akuutti, niin tunnustelulla täytyy jo saada oleelliset selville, jos ei ole otetaan poisulkevia kokeita ja näytetään, mahdollisesti röntgenkuvia tai ultraäänikuvia tai tietokonetomografia."

Vatsapotilas kai myös entistä useammin tähyteltä?

"Tähytämistekniikka on kovasti kehittynyt. Ensimmäisen vatsantähytyksen eli gastroskopian tekijä, joskus vuosia sitten alkupuolella joutui käyttä-

mään jäykkää metalliputkea. Ja potilaalta piti poistaa yläleuat hampaista, jotta se olisi ollut mahdollista."

Millainen on tämän päivän gastroskooppi?

"Joustava lasikuituputki, jonka päässä on optikka."

"Se on kätevä ja luotettava. Potilas nielee tähytimestä tulipulan letkun, mikä käy helposti koska niele puudutetaan suihkeella. Lääkärintäytyy vain saada epäluuloinen ehkä pelokaskin potilas rentoutumaan."

Mitä kaikkea lääkäri sitten näkee?

"Lääkäri tutkii miltä näyttävät ruokatorvi, mahalaukku ja pohjukaissuolen alkua: onko haavoja, haavaumia ja, mikä tärkeintä, kasvaimia. Samalla lääkäri havainnoi koko mahalaukun liikettä, motorikkaa. Hän voi nähdä esimerkiksi viraa-ko sappineite mahdollisesti takaisin mahalaukkuun, mikä voi aiheuttaa mahalaukun limakalvoärsytystä; tällaista tapaa potilailla, joilta on sappi leikattu ja siksi näillä potilailla on ylivärsäkipuja."

Kertooko ultraäänikuva sitten kaiken muun?

"Se antaa lähinnä vain yleiskuvan sisäelimestä, maksasta, sappirakosta, haimasta, peräsuolen, munuaisista. Se toimii kuin kaulukutaja ja on potilaalle mitä helppoa, eikä siinä ole säderiskiä - mutta sataprosenttinen sen diagnostinen osuus ei ole. Joskus on käytettävä myös esimerkiksi perinteistä sappiröntgenin apuna."

Lääkäri siis lukee vatsaa kuin kirjaa. Kelako hän tähytystään tiedot muistiinsa vai tiedottaako näkemänsä myös potilaalle?

"Kyllä minä kerron potilaalle mitä näen. Sanon esimerkiksi että 'mahdollisesti täällä on kasvain'. Sen enempää en voi sanoa, ennen kuin olen ottanut näytepalan ja saanut tulokset. Jos kyseessä sitten on pahanlaatuinen kasvain, on sekin kerrottava heti potilaalle, kasvotusten. Ja samalla selitettävä mitkä ovat hoitomahdollisuudet."

"Riippuu tapauksesta. Varhaisvaiheen kasvain voidaan leikata, mutta pitkälle kehittyneissä muodoissa on ennuste huono. Epämääräiset ja vähäiset vatsavaivat voidaan hoitaa ruokavaliolla ja lääkkeillä. 'Kahvi pois!' Vatsahaavan hoitoon on nykyisin käytössä hyviä ja tehokkaita lääkkeitä, joilla leikkaushoito voidaan jopä välttää."

Mitä vaivoja meillä on paljon?

"Esimerkiksi laktaasin puutetta. Se on entsyymi, joka pilkkoo maitosokeria ja 17 prosenttia suomalaisista aikuisista kärsii sen puutteesta. Hoitoon on maitosokerituotteiden jättäminen pois."

Ei siis saa juoda maitoa. Entä terve ihminen ja maito?

"Maito on varsin täydellinen ravintoine - jos sitä sietää, voi hyvin juoda 5 - 7 desilitraa rasvatonta tai kevytmaitoa päivässä."

Toinen puheaihe on kuidut...

"Suomessa syötiin vuosikymmeniä alkupuolella 30-40 grammaa kuitua - lähinnä viljatuotteita - päivässä henkeä kohti. Nyt on määrä noin puolet siitä, mikä on liian vähän. Kehitys alkoi mennä huonoon suuntaan sodan jälkeen kun tuli sokeria ja valkoista leipää."

Monet pöpsivät mureja saadakseen kuitua...

"Joissakin murelajissa kuitua on ja toisin on kuitua lisätty, mutta monessa laadussa ei kuitua ole yhtään. Puuro olisi parasta. Kuituvallisuus, ja muikin, näyttää menneen muuten perille: hotelleissa on eritytiin hyvät aamulaiet, myös puu-

Lahjoituksia 80-vuotiaalle Raivaajalle!

TUKEMISRAHASTO NYT: \$10,561.94

ALMA K. OJANEN

s. elok. 7, 1897
k. lokak. 6, 1985

Taimi ja Esko Ojanen, Ashburnham, MA . . . \$25.00
Mr. ja Mrs. Edward J. Sullivan
Rockland, ME 20.00
Irene A. Olausen, Ashby, MA 10.00
Theodore Lindström, Fitchburg 5.00
Arno ja Ellen Hangas, Lunenburg, MA 5.00

Impi Nelsonin muistolle lahjoittavat
Arnold ja Dorothy Karanko, Newport NH . . . 5.00

FinnFest Tour Group, Fitchburg 28.00

Hyvien ystäviensä Toini Majalan ja hänen äitinsä Helmi Tikan muistolle
lahjoittaa Gladys Mankinen,
Lantana, FL 20.00

KIITOS LAHJOITTAJILLE

Kuolleita

Walfred Mäki

1947, ja heillä oli farmi Route 13:n varrella.

NEW IPSWICH N.H. - Walfred Mäki, 78, Appleton Road, kuoli lokak. 14, 1985 St. Josephin sairaalassa Nashuassa pitkän sairauden mutamana. Hän oli syntynyt New Ipswichissa tammik. 30, 1907 Matti ja Serafiina (Syrjälä) Mäen poikana ja asui täällä koko ikänsä. Ammatiltaan hän oli puuseppä.

Kaipaamaan jäi vaimo Aina (Hackler) Mäki; kolme tytärtä, Sylvia Ouellette, Nashua, Diane Caron, Litchfield ja Terri Dryden, Allentown, Ga.; poika Richard Mäki, Jaffrey; 10 lastenlasta ja viisi lastenlastenlasta. Hautausmaahan tapahtui Central New Ipswichissa.

Lizzie R. Ornvist

TOWNSEND MA - Lizzie R. (Finn) Ornvist, 102, kuoli maanantaina, lokak. 21, 1985 Fitchburgissa. Hän oli kotikaupunkinsa vanhin asukas ja hänellä oli hallussaan Boston Post Case - keppi.

Hän oli syntynyt Kauhaval- la Suomessa helmik. 8, 1883 John ja Valboni (Allosela) Finnin tyttärenä. Townsندیn hän muutti 1927 aviomiehensä John Ornvistin kanssa, joka kuoli

Ellen Groop

WELLESLEY MA - Ellen E. (Tuominen) Groop, 82, 4 Great Plain Ave., Wellesley, kuoli lokak. 17, 1985 Newton Wellesley sairaalassa. Hän oli edesmenneen Waine A. Groopin aviovaimo.

Vainaja oli syntynyt Turussa, Suomessa ja muutti Yhdysvaltoihin 1913 asuen ensin New Yorkin osavaltiossa ja muuttanut myöhemmin Fitchburgiin, missä hän asui vuoteen 1921 asti.

Kaipaamaan jäi tytär Edna E. Shirley, Wellesley; veli Waine A. Tuominen, Weymouth; neljä lapsenlasta ja viisi lastenlastenlasta.

Hautausmaahan tapahtui Wellesleyssä ja hautausmaahan tapahtui myöhemmän ajankohdasta.

roa, ja ihmiset myös syövat puuroa. Esimerkki huonoimasta mahdollisesta aamupalasta on sitten ns. continental breakfast - kahvi, sämpylä ja marmeladi - jossa ei ole mitään."

Olisi kiva tietää, miten terveellisesti vatsalääkäri itse syö...

"Puuroa syön joka aamu. Mutta kaikilta osin en ehkä syö niin terveellisesti kuin pitäisi. Usein syön puuron kanssa maitokasoppaa, se on hyvää vatsalle, kuten jo Lönnrothin lääkärikirja todistelee."

Sen jälkeen on ravinnosta ja vatsasta opittu paljon lisää. Joka vatsa tunnetaan perin pohjin?

"Vatsa on vaikeasti hallittavissa. Esimerkiksi sydämen tutkiminen on helppoa ja voidaan tehdä perusteellisesti. Sydänfilmiä vastaavaa mittausta ruoansulatuskanavan alueella, suusta peräaukoon, ei ole. Ja se tarvittaisiin juuri toiminnallisten valvojen tutkimisessa. Myös suoliston bakteerikasvuston tutkiminen on vaikeaa. Kun steriiliin näytteen ottamisen suolistosta on hankalaa, on kehitetty menetelmä, jolla mitataan hengitysilmaa, vaikkapa sen vetypitoisuutta, bakteerin ylikasvun toteamiseksi."

Voiko vatsavaivaiselle muuretilalle suositella tementtistä painelaiden purkamista, italialaistyyppistä kahvikuppi seinään-tyyliä?

Jos joku osaa 'räjähtää' ja sitten heiti leppyy, niin mikäpä siinä. Mutta suomalaisjurikka yleensä hauto, ei osaa purkautua ja sitten palautua - karjalaiset ehkä ovat poikkeus."

Entä lääkäri: miten riittää kärsivällisyys? Rasittavia potilaita riittää?

"Joutuuhan sitä joskus nie-

leskelemään, mutta olen koettanut noudattaa sääntöä, jota teroitan opiskelijoillekin: lääkäri ei saa menettää malttiaan. Kerran olen räjähtänyt potilaalle, vieläkin kaduttaa. Lääkäri pitää tajuta potilaidesa- teikko, sovittavaa kunkin tapauksen mukaiseen tilanteeseen."

"Rasittava ei ole potilas siinänsä - hänkin hakee apua - vaan se, että lääkäriin koko aika on työhön sidottu, läpi vuorokauden. Mutta jos pinnaa uhkaa mennä tukalle, pitää vain muistuttaa itselleen, että tämä on sun hommasi."

Jutustelua

NEWYORKILAINEN hotellisuunnittelija oli Papeetessa, Tahitiissa, neuvottelemassa koristeuseppänsä kanssa 30 tikiin eli tahitilaisen pyhäntä kuvan hinnasta. Miehet sopivat, että ensimmäinen maksaisi 2,000 Tahitin frangia. "Mutta seuraavien 29 tikiin hinta on sitten 3,000 frangia kappaleelta", koristeuseppä selitti.

"Kuinka niin?"

"Koska ensimmäisen tekemisen on hauskaa!"

VANHASSA VARA VAKAVA

ANTIKKIKAUPIAS ystävilleen: "Kauppa käy tosi hyvin - pääsemme ensi kuussa muuttamaan vanhempaan liikehuoneistoon."

LIKEKILPI Kuala Lumpurissa: "Ostamme romua - myymme antikviteetteja."

KIRJAKAUPAN ikkunassa: "Näiden teosten entinen omistaja oli vanha rouva, joka luki korkeintaan 55 sanaa minuutissa."

continued from last week --

The Translator

By Walter M. Poti

Chapter 4

RELUCTANT CUPID WITH NO ARROWS

Larry's folks had lived here for several generations. He was a few years older than I was, but close enough in age so that we were good buddies. We went camping together, played baseball, and enjoyed many a fishing trip.

Larry was also a tease and made fun of me because I was a Finn who ate yogurt and black rye bread. The more he teased, the more I rose to his baiting and would yell that it was as much or more of an honor for me to say that my family came straight from Finland as it was for him to say that his father's family had been here for generations.

Many times we went to fistfights and wrestling over his taunts. During these physical battles we were careful not to hurt each other. Because he was older, bigger and stronger, he always won.

When Larry was going on nineteen and had begun to notice girls, I still felt that all females, except my own mother, were just plain nuisances to be avoided and ignored.

This very pretty girl, just about Larry's age, had only just arrived from Finland.

Larry became smitten. He and the girl both worked in the mill and he made frequent unnecessary visits to her department and mooned from afar. She may have smiled in his direction, driving him bonzo, for he now came to me for help.

Would I please teach him some Finnish courtship words so that he might speak to his adored one?

I saw an opportunity to make him suffer for all his past teasing and taunts. If I were to use and substitute some of the earthy words learned, out of the teacher's hearing, on the school playground, it would really cook his goose and end up with a fat slap in his face.

But swallowing this most evil thought, acting as a perfect little gentleman, or being afraid of Larry, or just because I liked and admired him, I would punish him, but through his pocketbook. I raised my fee from 10 cents a lesson to 25 cents a lesson. I would show him who had the last laugh.

Being loony in love, he accepted my terms, and three times a week I did my best to teach him the words for love, worship, adore, lovely, pretty, beautiful, and phrases using these words and others. I was disgusted by all this mush and sissified language but continued, as the pay was extra good, twenty-five cents a lesson.

After many lessons he dared approach his lady, and invited her for a buggy ride. She readily accepted and he became a fool in ecstasy. Egotist that I am, I have to take some credit for this first step up the ladder of romance. I could easily have spoiled everything.

The livery stable horse was just an old plodding plug, slow and gentle, rented out to elder-

ly ladies for quiet rides through the country-side and in this case to foster the new budding romance between lovers.

The buggy was a single-seater, wide enough for two, only if sitting close together. It was the forerunner of the much later rumble seats. Larry and his girl sat the seat facing front, or to be more correct, faced the rear, that is, of the horse. I, the interpreter, with legs dangling, rode the tail-board, riding backwards.

As we plodded along, either one or the other of my lovesick clients, from time to time, would call out and question some "loving" words or an endearing phrase. I would, without turning around, for I could not stand to watch these sissy goings on, shout out the words in the other language. Fortwenty-five cents and this free buggy ride, I put up with this mushy nonsense.

I was, more than once, again tempted to insert a few earthy words but did not.

The old horse supplied enough comic relief.

Each time that our lovebirds looked deeply into each other's eyes, passionately parroting the words and phrases that I had just taught, old Dobbin, as if on cue, would break wind and a most fragrant horsy gas would waft over the buggy.

The stable attendant did say that the name of this horse was "Prince" but what he hadn't said was that the full name was "Poopy Prince."

This kid's bumbling efforts, not as a mischievous cupid or a serious matchmaker, but as a sometimes sheepish, disgusted go-between did pay off. Our lovers eventually married and broke down the language barrier without any further help from me.

The Finnish wife must have been the better teacher, for Larry forgot and outgrew his youthful Yankee prejudice against foreigners, Finns in particular.

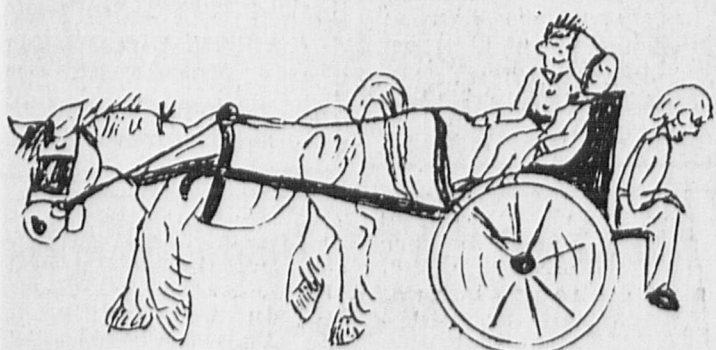
On reaching retirement age, they sold their home in New England and moved, lock, stock and barrel, to the land across the sea, Suomi-Finland, where for many more years, they lived out their happiness.

THE END

That words are meaningless until understood is as true today as in the past.

The super deluxe cruise liner "The Royal Princess" built and fitted this past year in the shipyards of Finland, on its maiden shake-down cruise to California, performed perfectly and was accepted, except for one fault.

In the laundry room, no one knew how to operate the washers and dryers, all instructions and operating directions were written only in Finnish!

Walter M. Poti lives in West Brookfield, MA

R. W. BICKFORD
INSURANCE AGENCY INC.
4 Central Street Ashburnham, MA 01430
Telephone 827-5909

Smith Funeral Home
ELDEN J. BJURLING
69 Vernon St. Gardner, Mass.
Tel. 632-0377

Subscribe to
RAIVA AJA

Finnish-American Double Agent?

What follows is a condensation of a book review by Lauri Haataja in the Helsingin Sanomat.

The book is "Kaarlo R. Tuomi: Isänmaattoman tarina. Amerikkansuomalaisen vakoojan muistelmia." Toimittanut Sakari Määttä.

(Kaarlo R. Tuomi: The Story of a Man without a Country. The memoirs of a Finnish-American Spy. Edited by Sakari Määttä.)

This book review was translated for Raivaaja by Roy Heilander.

The life of a spy has always made interesting copy. To say nothing of the autobiographical memoirs of a double agent. Only a few agents could have had such a dramatic background for choosing his profession as Kaarlo Tuomi-Saastamoinen.

He left Michigan as a youth to help build the workers' paradise in Soviet Karelia. Together with his parents who originally came from Kiuruvesi and Piiplola in Finland, he travelled as a member of a group sponsored by a technical organization in Karelia to the vast socialist lumbering areas which offered work at a time that America was not able to do so.

The makeup of the group was carefully planned and selective. Party policy permitted the use of foreign professional know-

how and capital for the development of the fatherland. The Soviet Karelian government wanted Finns for national as well as economical reasons. The forests of Soviet Karelia had to be used for economic wellbeing, using the latest technical methods well known to the forestry workers of Finland, Canada and the United States.

About 6000 Finnish-Americans came to this lumbering center. They paid their own way and expenses, several of them converting their money into equipment and supplies needed in their new homeland. Most of them were not poor. In America they had had cars and the latest electrical home conveniences. If they had moved their assets to Finland, they would have had a good life. But a new day and the discovery of a new paradise were more natural to them than a return to a place they once had known.

They were mostly free farmers' sons and politically oriented mill workers. They had experienced a desire for freedom in their lives, but America had betrayed them in the throes of the Great Depression. The new day was rising in the East and Stalin became the new symbol for their thirst for freedom.

Their feelings at departure are well illustrated by the comments Tuomi quotes as they sail past the Statue of Liberty: "There's no use for her. Freedom here is only deception and

Kaarlo R. Tuomi travelled the U.S. during the 1970s speaking about his life as a spy.

capitalistic pissing." The minds of the young men were filled with thoughts of education and the university. The possibilities in the fatherland of all workers were unlimited.

The first impressions of Soviet Russia were difficult to understand. The people of Le-

ningrad were quiet, seemingly morose, and the stores seemed to be poorly stocked. But a visit to the Winter Palace made a good impression. Justice had prevailed. . . no one man, neither lord or tsar, could be permitted to enjoy such riches. They belonged to the people.

a relieving experience. "This was a day brought about by the revolution in this true fatherland of the slaving workers of the world."

To be continued next week.

The travellers were a little dismayed at the number of beggars at the station. But the lumber camps at Uhtua were

Finland's National Basketball Team on tour

The Finnish National Basketball Team, of Olympic competition record, will be on an eight day USA tour from Nov. 11 to 18.

Their schedule includes games with the following teams: Nov. 11, Hofstra U., Hempstead, N.Y.; Nov. 12, Yale U., New Haven, CT; Nov. 13, Suomi College, Hancock, MI; Nov. 14, U. Minnesota, Duluth, MN; Nov. 15, U. Wisconsin-Stout, Menomonie, WI; Nov. 16, N. Michigan U., Marquette, MI; Nov. 17, St. Mary's College, Moraga, CA; and Nov. 18, Santa Clara U., Santa Clara, CA. Time, place, and ticket information available at the universities.

In Hancock, the Finnish team will play the Suomi College Lions at the Paavo Nurmi Center at 7:30 p.m. on Nov. 13. There will be a coffee social following the game.

The statistics on the team members are of interest, listing name, age, home town, and height (ft.-in.): Lars Ekström, 22, Helsinki, 6' 5-1/2"; Jouko Heikkinen, 30, Jyväskylä, 6' 5"; Kari-Pekka Klinga, 22, Helsinki, 6' 2-1/2"; Kari Kulonen, 21, Forssa, 6' 5-1/2"; Harri Lehtonen, 22, Uusikaupunki, 6' 9"; Pekka Lähdeniemä, 21, Helsinki, 6' 9"; Pertti Marttila, 25, Kotka, 6' 5-1/2"; Petri Nieminen, 22, Jyväskylä, 6' 6-1/2"; Sakari Pehkonen, 19, Helsinki, 6' 7"; Reijo Penttilä, 27, Helsinki, 6' 7"; Jari Raitanen, 20, Helsinki, 6' 3"; Martti Sajantila, 25, Helsinki, 6' 6"; Eero Savolainen, 20, Tapiola, 6' 6"; Mikko Tanner, 21, Helsinki, 5' 10"; and Jarkko Tuomala, 24, Kotka, 6' 7".

The Finnish team members are all giants, only one less than six feet. Each of the players also represents a local team.

Among the officials, all from Helsinki, are manager Robert Petersen, head coach Eero Saarinen, assistant coach Seppo Sonkeri, and trainer Osmo Rekonen.

Lauri V. Rissanen of the Finnish-American Sport Foundation, will also travel with the team. The foundation is the sponsor of this tour.

Basketball has gained popularity in Finland. This team represents the nation, and has

competed against comparable teams in Europe. We will observe with interest how well the Finns will compete against USA university teams.

More information about the tour is available from the Finnish-American Sport Foundation, 1970 Chestnut St., Berkeley, CA 94702.

-Olaf Rankinen

Finlandia Foundation Boston

Sharing music and culture of Estonia

Our next meeting on Sunday, October 27, 1985 at 3 p.m. at St. Paul Evangelical Lutheran Church, 929 Concord Turnpike (Route 2) in Arlington will be a cultural afternoon shared with our cousins, the Estonians.

The Finlandia Foundation has invited the Estonian Club of the Greater Boston Area to sing and perform and to put together an ethnic foods table with us.

In addition to the combined Finnish/Estonian Songfest, we will be welcoming two professional singers to our meeting, Ms. Epp Karik and Jüri-Sonni and Ms. Mirja Visuri.

It should be a very special meeting. Please wear your national costume if you have one to make this last Sunday of October even more festive and memorable.

The refreshments will be organized by Anneli Johnson from Quincy.

Finlandia Foundation wants to thank Elizabeth Hormann, our guest speaker in September, for an extremely informative and enjoyable presentation on social policies in Finland.

After her talk Elizabeth displayed a number of pamphlets and books for people to take a look at. Several of these were apparently taken home by people who thought they were for borrowing. If you borrowed one, please return it to Elizabeth Hormann, 7 Henry Street, Belmont, MA 02178, or bring it to the next meeting.

Thank you Ali Tierney for mustering in absentia a table of delicious edibles, and Sink-

CORRECTION

FITCHBURG - In last week's Raivaaja the time given for the Nov. 5 organizational meeting of the Finnish Cultural Center's Kalevala Study Group was 7:30 p.m. It should be 7:00 p.m.

The group will meet in the Finnish Room located in the Fitchburg State College library 160 Pearl St. For more information, contact Sirka Hoglund, tel. (617) 827-5766.

ka Jacobson for providing an outstanding program of arts and crafts activity for the children.

-Liisa Chanoff

Worcester, Mass.

Kalevala and Finnish Themes

Toni de Gerez of Mexico will present a talk entitled "The Kalevala and Finnish Themes" at Worcester State College on Sunday, November 3, at 3 p.m.

Ms. de Gerez, the former Eva Anttonen, graduated from Worcester State with the class of 1938. She holds a master's degree in Comparative Literature from Boston University and was children's librarian at the Boston Public Library before joining the Foreign Service of the U. S. State Department.

Her responsibilities took her to Mexico City and later to the Lincoln Library of Buenos Aires. Soon after, she returned to Mexico to marry Dr. Luis Gerez, a surgeon, and has lived there ever since.

Among her publications are "2-Rabbit, 7-Wind" and "My Song is a Piece of Jade", both of which are collections of poems from ancient Mexico. Her forthcoming book, "The Holy Bear," is based on Finnish and Lappish themes.

Toni de Gerez's lecture will take place in the Student Center, Worcester State College, 486 Chandler St. (tel. (617) 798-8000). It is a feature of the school's McKelligett Lecture Series.

RAIVA AJA

needs office help

Knowledge of Finnish helpful, but not necessary. Apply in person Monday through Friday between 8:30 am. and 3:30 pm.

Raivaaja Publishing Co.
147 Elm St.
Fitchburg, MA. 01420

KALENTERI

CALIFORNIA

Dec. 5-8; 12-15; 18-22--Esa-Pekka Salonen of Finland will be conducting the Los Angeles Philharmonic Orchestra, Dorothy Chandler Pavilion, 135 N. Grand Ave., Los Angeles. For more info: (213) 972-7300.

CONNECTICUT

Oct. 26--Dance, 8 p.m., Sampo Hall, Canterbury. Music by FinnSound with vocalist Aatos Autio.

Nov. 2--Halloween Costume Dance, 8 p.m., Aura Hall, Voluntown. Music by Carl & Dennis Anderson.

MASSACHUSETTS

Oct. 26--Halloween night, 6 p.m., Maynard Kaleva Camp, Fort Pond, Littleton. Hamburgers, hot dogs, coffee and pastries. Penny sale at 8.

--Dance, 8 p.m., Saima Park, Scott Rd., Fitchburg, music by Hi-Lites.

Oct. 27--Pancake breakfast (lettuja). 8 a.m. to noon, Maynard Kaleva Camp, Fort Pond, Littleton. Benefit of the Kaleva scholarship fund.

--Finlandia Foundation Boston Chapter, monthly meeting, 3 p.m., St. Paul Evangelical Lutheran Church, 929 Concord Turnpike (Route 2), Arlington. Program: see the article on this page for details.

Oct. 29--Finnish Golden Age Club meeting, 2 p.m., Elm St. Church, 264 Elm St., Fitchburg.

Nov. 2--Holiday Fair, 9:30 a.m. - 1 p.m., "Pirtti," 47 Parker St., Maynard. Featured items: needlework, flowers, pastries, flea market. Sponsored by the Maynard Ladies of Kaleva.

MICHIGAN

Nov. 2--Finnish Center Association Bazaar, 10 a.m. - 8 p.m., Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills.

Nov. 3--Finnish Center Bazaar continues, noon to 6 p.m.

Nov. 9--German Night, Social hour at 6:30; dinner at 7:30 and music for dancing by a terrific German band called Dorf Musikanten or Village Musicians, Finnish Center, Farmington Hills.

Nov. 23--"Kuparisääri Kultamaa" (Island of copper, land of gold), the hit play from FinnFest '85 7:30 p.m., Finnish Center, Farmington Hills. Performed by the "Sukulaiset" sponsored by the Hoijakat Folk Dancers. Advance ticket sales from the Hoijakat or FCA office.

NEW YORK

Oct. 1-Jan. 5--The Modern Spirit: Glass from Finland, Cooper-Hewitt Museum, 2 East 91st St., New York. Tel. (212) 860-6868.

Nov. 9, 14, 18--Martti Talvela, bass, will sing the role of Dosif in the new production of Modest Mussorgsky's "Khovanshchina", Metropolitan Opera, Lincoln Center, New York. Phone: (212) 362-6000.

Nov. 21--Jean Sibelius - Kullervo Symphony; Charles Wuorinen: new work for tuba and orchestra on the theme of Kullervo (world premiere), 8 p.m., St. Peter's Church, Citicorp Center, Lexington Ave. & 54th St., New York. For information and reservations: (212) 280-3825.

PENNSYLVANIA

Oct. 25 - Nov. 17 --Scandinavian Film Festival, Walnut Street Theater, 826 Walnut St., Philadelphia. Features eight Finnish films. Presented by the International Cultural Exchange of Philadelphia. For more information: (215) 387-1307.

Suomen koripallojoukkue US:han

Suomen olympia-tason koripallojoukkue saapuu kahdeksan päivän kiertueelle Yhdysvaltojen yliopistoihin. Matka ajoittuu marraskuun 11 - 18 päiviksi. Yksi vierailupaikoista on Suomi College Hancickissa, Michiganissa. Siellä ollaan illoissa, kun Suomen "Tilmi" saapuu ottelemaan opiston "Leijonien" kanssa marraskuun 13 p:nä. Pelipaikana on collegen Paavo Nurmi keskus ja peli alkaa kello 7:30 illalla. Kiertueen järjestäjänä toimii Berkleyssä, Kaliforniassa sijotsevan Finnish-American Sport Foundationin johtaja Lauri V. Rissanen. Kaikki pelaajat ovat pitkiä, yli kuuden jalan mittaisia miehiä. Tässä luettelossa joukkueen pelaajista. Ensimmäisenä pelaajan nimi, sitten ikä, kotipaikkakunta ja pituus jaloissa ja tuumissa:

Ekström, Lars, 22, Helsinki 6' 5 1/2"

Heikkilä, Jouko 30, Jyväskylä, 6' 5"

Klinga, Kari-Pekka, 22, Helsinki, 6' 2 1/2"

Kulonen, Kari 21, Forssa 6' 5 1/2"

Lehtonen, Harri, 22, Uusikaupunki, 6' 9"

Lähteenmäki, Pekka, 21, Helsinki, 6' 9"

Marttila, Pertti, 25, Kotka, 6' 5 1/2"

Nieminen, Petri, 22, Jyväskylä, 6' 6 1/2"

Pekkonen, Sakari, 19, Helsinki 6' 7"

Penttilä, Reijo, 27, Helsinki, 6' 7"

Raitanen, Jari, 20, Helsinki, 6' 5 1/2"

Sajantila, Martti, 25, Helsinki, 6' 3"

Savolainen, Eero 20, Tapiola 6' 6"

Tanner, Mikko, 21, Helsinki, 5' 10"

Tuomala, Jarkko, 24, Kotka, 6' 7"

Koko joukosta vain yksi jää alle kuuden jalan. Joukkueen managerina toimii Robert Peterson, johtajana Eero Saarinen, apulaisjohtajana Seppo Sonkeri ja harjoittajana Osmo Rekonen. He ovat kaikki helsinkiläisiä. US kiertueen sponsori Lauri V. Rissanen, El Cerritosta, Kaliforniasta, kiertää joukkueen mukana. Koripallo on suosittu urheilumuoto Suomessa. Tässä saapuva joukkue on onnistunut hyvin Euroopan otteluissa.

Tässä kiertueellaan US:ssa Suomen joukkue pelaa seuraavien yliopistojen edustajia vastaan:

Hofstran yliopisto, Hempstead, N.Y., marrask. 11 p:nä

Yalen yliopisto, New Haven, CT, marrask. 12 p:nä

Suomi College, Hancock, MI, marrask. 13 p:nä

Minnesotan yliopisto, Duluth MN, marrask. 14 p:nä

Wisconsin-Stout yliopisto, Menomonie, WI, marrask. 15 p:nä

Northern Michigan yliopisto, Marquette, MI, marrask. 16 p:nä

St. Maryn College, Moraga, CA, marrask. 17 p:nä

Santa Claran yliopisto, Santa Clara, CA, marrask. 18 p:nä

Aika- ja paikkatiedot saa olemalla yhteyden kyselyin yliopistoihin. Yleisiä lisätietoja saa olemalla yhteyden: Finnish American Sport Foundation, 1970 Chestnut St., Berkeley, CA 94702.

Floridan Terveisiä

HELLEN OJALA järjesti Laina Nummelinille syntymäpäiväjuhlan kotinsa käskien ystäviä sinne. Mennessään noutamaan päivän sankaria tämä ei voinut yhtään astua toisella jalalla. (Lainalla on ollut vuosi vialliset jalat ja heillä on ollut paljon sairautta viime talvesta asti. Siis ovat n.s. "shut ins".)

Mutta vikkellästi Mrs. Ojala pani kakut ja herkut autoon ja vei ne Nummelinien kotiin. Siellä vältti Mr. Ojala telefonasi kutsuvieraille minne tulla ja minuaikin täytyi hakea.

Mrs. Ampuja puki päivän sankarin ja pantin soffalle istumaan, jalka tuolin päälle ja sitten laulettiin "Happy Birthday".

Toinen yllätys tuli kun Lynne Ojala tuli Miamiasta missä hän kävi musiikki yliopistoa ja oikein ihanaasti soitti alto viulua meilä.

Pöytä notkui herkuista. Seuraavana päivänä Laina ihmeteltiin ihmisten huomaavaisuudesta, pahotellen kuin eivät löytäneet hyvää ruokaa pöydästä. Muut ei sitä edes ajatelleet, vaan kun pöytästä koristi Mrs. Ampujan ihana kranssi ja liisänsä vielä muut herkut.

On niin hauskaa kun sekä haalin että kirkon keskiviikkoinen naisten ilta on alkanut. Alons Ukkonen piti pienen esitelmän Kiinasta missä olivat Shanghaiissa 11 päivää. Hän sanoi että kaikki hymyilivät ja panivat kaksi sormea ylös ja sanoivat "Love America." Se teki kaikkien lämpimän tunteen. Myös kertoi, että oli palatsi se oli kuin kylä jossa oli 900 huonetta. Se oli nyt museona. Rappuset vain olivat kovin korkeat sen takia kun silloin astua vaan ihmisen vain, joten pirtu jäi jälkeen. Me ruokailimme äänneen mutta Buddalais uskonto on hiljaista mieltä. Joka maalla on omat tapansa, kun vaan ymmärtäsimme toisiamme.

Nyt kun joulukortit ovat jo kaupoissa ja "junk mail" alkaa tulla postissa, niin haudantoimittajin telefonavat tuleville kunnille, että "Are you prepared?" (Oleko jo valmistautunut?) Näin tapahtui ystäväilleni ja häntä suututti ja vastasi että minulla on 6 lastenlasta, kai ne minut valmistavat joten en minä aioa aloista sure. Ihmettelin kun sellais-takin telefonataan.

Oli mukavaa lukea Anna Liisan pitkä ja hyvä selitys Turisti Klubin asioista. Näin kirjoitti Ida Wehterin puolesta tytär Aune. Idalla on vielä talo Lake Worthissa, myy sen ja asuu New Yorkissa. On ruulatuissa, muuten voi hyvin. Ida ja Aune olivat pitkiä aikaisia aikkaita Quincyssä ennen Floridaa ja New Yorkin muuttoa. Ida etenkin seuraa Raivaaja lehteä ja Nummelinit myös.

-Katri Sword

Uusi yhdistys vie Suomen kirjallisuutta Pohjois-Amerikkaan

Suomalaisen kirjallisuuden levittämisen toivotaan vauhdittuvan: torstaina, lokakuun 10 päivänä perustettiin uusi yhdistys tukemaan suomalaisen kirjallisuuden kääntämistä ja levittämistä Yhdysvaltoihin ja Kanadaan.

Yhdistyksen puuhamies ja tuore puheenjohtaja on konsuli John O. Virtanen, joka ennen eläkkeelle siirtymistään toimi Portlandissa, Oregonissa. Sinne hän on jo aiemmin perustanut säätiön vaalimaan suomalaista kirjallisuutta ja kulttuuri perintöä.

Uutta yhdistystä perustamaan hän oli kutsunut mm. kustantajien, kirjailijoiden ja korkeakoulujen edustajia. Opetusministeriön toivotaan myöhemmin myös osallistuvan yhdistyksen toimintaan.

Kääntäjistä ei Virtasen mukaan sinänsä ole pulaa. "Ameri-

Virtasesta suomalaisia tekstejä olisi usein hyvä muokata paremmin amerikkalaiseen makuun ja kulttuuriin sopiviksi. Uutta yhdistystä perustettaessa tuotiinkin heti esiin ajatus suomalais-amerikkalaisista symposioista, joihin osallistuisi niin suomalaisia kirjailijoita kuin molempien maiden kustantajia.

Uuden kirjallisuusyhtistyksen johtokuntaan valittiin perustamiskokouksessa konsuli John O. Virtanen, kansanedustaja Reino Paasilinna, tiedotuspäällikkö Rauno Velling, professori Kai Laitinen ja kirjailija Jarkko Laune.

Suomalaisesta käännöskirjallisuudesta kiinnostuneita amerikkansuomalaisia kehoitetaan liittymään jäseneksi Finnish American Literary Heritage Foundation, P.O. Box 1838, Portland OR, 97207 jonka kautta kirjoja voi tilata ja saada tiedot uusista käännöksistä ja kustannuksista.

Tampere Bandin ilta

Imatra Haalilla

Keväällä tuli kirje Tampere-bändiltä, että saadaankos tulla; käytiin kirjeenvaihtoa Pentti Lindgrenin kanssa, ja niin tuli Tampereelta 36-miehin orkesteri viihdyttämään meitä New Yorkin alueen suomalaisia perjantaina 11. lokakuuta, ja jokaisen läsnäolleen mieleen varmaan jäi tämä ilta pitkäksi aikaa.

Mahtava linja-autotoi tamperelaiset Manhattanilta Imatra haalille monine soitin, neen, ja siellä heitä odotti talonäköinen yleisö sekä lähekköillä, lallinen, suomivieraat nauttivat kotoisesta ruoasta - sanoivat sen olleen ensimmäisen hyvän aterian monien hampurilaisiltojen jälkeen. Soittimet asetettiin paikalleen juhlasaliin ja niin alkoi Tampere-Bandin viihdekonsertti.

Yleisö otti heidät lämpimästi vastaan kätentaputuksin. Konsertti alkoi juhlaa laululla, ja Suomen kansallisleisillä, joita yleisö kunnioitti seisaaltaan kuunnellessa. Imatran seuran puheenjohtaja Mauno Laurila tervehti soittokuntaa lämpimin sanoin sekä suomen että englanninkielellä. Ystävällinen henki oli jo virinnyt yleisön ja Suomi-vieraiden välillä, joka sitten jatkui aina illan viimeiseen hetkeen asti.

Harvoin on kuultu niin täydellisesti sointuvaa Finlandiaa, samoin kuin herkkää Kesälaulua. Yleisö oli syvästi mukana synnyinmaansa

ituja tarjolla

Liisa A. Liedes

"Herra, minun kallioni, linnani ja pelastajani, Jumala, minun vuoreni, jonka turvin minä pakenen..." (2 Sam. 22: 2, 3)

Eräänä sykeisenä viikonloppuna kilepsin Mt. Manadnockin vuoren huipulle. Aikela askelleita matka edistyi ylöspäin - joskin hitaasti. Päivä oli kirkas ja kuulas; värit pulessa ja pensakoissa, kauniit, mitä korkeammalle nousin, sitä laajempi ja mahtavampi näköala avautui silmiini eteen. Päästyäni aivan huipulle saakka etsin kaikkein korkeimmalle ulottuvan kallionlohkareen, ja nousin sinne, ihastuksissani katsellen minun Jumalani valtavaa taidetöitä.

Raamattu puhuu Jumalasta "vuorena". Muistelllessani tuota vuorirekettäni, tuli mieleeni että mitähän me oikein tarkoitamme kun puhumme Jumalasta "vuorena". Ajattelin asiaa. Tulin siihen päätökseen, että Jumala on ensinnäkin maailmankaikkeuden korkein paikka - huippu. Häntä korkeampaa ei ole. Jumala on myös avara; Hänen läheisyydestään voi nähdä kauas ja laajalti. Olosuhteiden ja tilanteiden kokonaisuus on selvempi Jumalan luona kuin jossain alemmalla tasolla, jossa yksityiskohdat häiritsevät kokonaisuutta. Jumala "vuorena" on turvallisuuksien esikuvaa. Niinkuin vuorenhuipulla oleva ihminen voi helposti huomata ympärillään olevat vaarat samoin Jumalan luona oleva ihminen näkee selvästi vihollisensa, ja voi varautua joko puolustukseen tai hyökkäykseen.

Jumalan - vuoren - läheisyyteen pääseminen on paradoksaalinen asia. Pääsy Jumalan luokse on samanaikaisesti helppoa ja vaikeaa. Se on helppoa siltä, että samoin kuin minäkin pääsin sisälle, vuoren ulottuville, maksamalla sisäänmaksun, samoin jokaisella ihmisellä on mahdollisuus päästä Jumalan yhteyteen Jeesuksen maksamalla "sisäänmaksulla" - Hänen kalliin verensä hinnalla. Mutta samoin kuin minunkin maksettua sisäänmaksun täytyi lähteä kilt-

Taivaallisia lahjoja

Rita Adler, Heavenly Dolls Inc., perustaja, esittelee kahta Jeesusnukkeaan. Nukkeja valmistetaan kolmessa eri rodussa; ne on varustettu pimeässä hehkuvalla sädekehällä ja maksavat \$31.50. Adler, entinen kintteistävälittäjä, ennusti nukkejen käyvän kaupaksi. "Uskon kaikkien kristittyjen haluavan tällaisen nukan," hän totesi.

JOULUTERVEHDYKSIÄ

Tervehdi ystäväisi Jouluna
Raivaajan välityksellä

\$10.00 ILMOITUS

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Toivottaa: Nimi
Katuosoite
Kaupunki

\$5.00 ILMOITUS

Hinnat:

\$1.50 nimi

\$2.00 nimi ja osoite

Hyvää Joulua ja Onnea alkavalle vuodelle

Toivottaa: Nimi
Katuosoite
Kaupunki

Lähetä Joulutervehdys ensitilassa osoitteella:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420

Voluntown, Conn.

Aina ja Eino Lundstead haluavat liittyä Aarne Kujalan 70-vuotisnättelijöiden joukkoon.

Paineilmahousut sairasautoon

Larvissa on kehitetty ambulansien vakiovarusteiksi omaperäinen ensiapuväline, paineilma-housut. Kahden riittävän lämpökierroksen opistelijan keksintö on tarkoitettu potilaille, joilla sairaskuljetuksen aikana ilmenceäkillistä sydämen vajaatoimintaa tai pulssin heikkenemistä.

Erikoisvalmistelun housuihin asennetut kumirenkaat täytetään ilmalla, jolloin kasvava ulkoinen paine puristaa potilaan jalkoja ja suuntaa veren kiertämään sinne missä sitä kipeimmin tarvitaan.

Ensiapuhousut on havaittu oivalliseksi keksinnöksi mm. silloin, kun potilas on menettänyt paljon verta. Ne ovat korvaamattomat tilanteissa, joissa lääkäreillä ei ole ulottuvillaan tarvittavia lääkkeitä.

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. 836-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Marmorisia ja graniittisia hautakivia

SOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja
Route 26, Oxford, Maine
Fuh, Norway 743-2673

MOODY'S DINER and CABINS

Erikoisia päivällisiä
Curb-palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

Voluntown, Conn.

Halloween Pukutanssiaiset

AURA HAALILLA

Lauantaina, marrask. 2 p.

klo 8 illalla

Soittajat: Carl & Dennis Anderson

Kolme raha palkintoa!

Sisäänpääsy \$4.00

Tervetuloa!

IMATRA SEURA

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 212-438-9426

Mauno Laurila, puh.joht.

SAUNA TILAUksesta!

PAIVALLISET

joka sunnuntai klo 2 ip.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä

Recapping

Commerce Ave.

DANIELSON, CONN.

SUOMALAINEN PAIKANVÄLITYSTOIMISTO

HILDA KOTILA ja

VIRGINIA KOTILA MUHLBERG

Hyviä paikkoja saatavana

Soittokaa (212)288-6562

tai kirjoittakaa osoitteella:

FINNISH EMPLOYMENT

AGENCY INC.

206 East 85th St.

New York, N.Y. 10028

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Central Village
Tel. 774-3284 Tel. 564-2147

The Robert H

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

GE-5 2276-2277

Edw. C. Halvorsen, Inc.

FUNERAL DIRECTORS

310 12 8th AVENUE BROOKLYN 20, N.Y.

In Continuous Service to the Community Since 1849

AMERICAN FINNISH TOURIST CLUB

301 Central Blvd. Lantana, Fla

Joka sunnuntai ohjelmaita tai konsertti ja tanssia

lopuksi.

Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen jär-

jestämänä.

Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seua-

ra! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna

pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma-

ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä, riisipuu-

roa hedelmäkkeitä kera ym.

Tervetuloa Turistiklubiin!

ARVO PAANANEN

Funeral Director

131 SOUTH LAKESIDE DR.

LAKE WORTH FLORIDA

Puhelin 582-6633

NIPPA SAUNANKIUKAITA

Laatuvalmiita sitten 1930

Saunankiukaita, Nippa Supre-

ma huoneenlämmittäjiä, Nippa

Energy-Maid keskuslämmi-

tys laitteita, Nippa Wildlife

Campstoves ja saunan tarpeita

Nopea toimitus. Bruce Mfg. Inc.

P.O. Box 213, Bruce Crossing,

MI 49912 (906)827-3906

Jälleen myyjä halutaan

Lake Worth Banking Center
114 North J Street
Lake Worth, Florida
(305) 586-4600

Southeast Bank
MEMBER FDIC

ACE HARDWARE

1212 LANTANA RD.

Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Tanhuuuijen kuulumisia

Mukavasti on alkanut tämä harjoitusohjelma kansantanssijuuilta. Aloittimkin aivan uusilla tanhuilla, joten vasta-alajat lähtevät samalta pohjalta kuin tottuneemminkin tanhuajat.

Kivalta kuulostaa, kun parin harjoitusallan kuluessa päästään "Ei tästä tule mitään" -tään kätän mukavasti" lausahduksiin. Liekö Koskisen Maijakin ajatellut niin, kun yksi tanhu on saanut nimekseen "Koskisen Maijan mukava".

Onkohan muuten joku muikin saanut napit tanssimaan? Itse olen niitä jo muutamia vuodet tanssittanut. Joskus kun satuu oikein visainen ongelma, eikä ketään satu olemaan lähtevillä, niin silloin nappilaatukosta löytyy vaikka kuinka monta tyttöä ja poikaa selvitämään vaikeimmatkin kviot.

Finlandia Foundation Boston Chapter Eestin musiikki ja kulttuuri esittelyssä

Finlandia Foundationin Boston Chapter kokoontuu sunnuntaina, lokak. 27 p:nä klo 3 il-
tapäivällä St. Paul Evangelical
Lutheran kirkossa, 929 Concord
Turnpike (Route 2), Arlington, MA.

Iltapäivän tilaisuus jaetaan suomalaisten serkkujen, eestiläisten kesken, sillä Finlandia Foundation on kutsunut Estonian Club of the Greater Boston Area jäseniä laulamaan ja esittämään sekä esittämään omia etnisä herkkujään.

Suomalaisten ja eestiläisten Songfestin lisäksi paikalle on kutsuttu kaksi ammattilaislaulajaa, Ms. Epp-Karlie Urmasonin ja Ms. Mirja Visurin. Muistakaa pukeutua kansallispukuunne, jos satutte sellaisen omistamaan.

Kahvitarjoilusta vastaa Anneli Johnson Quincysta. Kaikkia Quincyn ympäristössä asuvia taitavia leipojia pyydetään autamaan suomalaisen pöydän varustamisessa ja täyttämässä. Soittakaa numeroon 479-1601.

TANSSIT

SAIMAN PUISTOSSA

Lauantaina, lokak. 26, 1985

klo 8 - 12 yöllä

HI-LITES SOITTAVAT

KAIKKI TERVETULLEITA

Finnish American Club of Saima

Florida kutsuu!

Edustakainan junamatka
Bostonista mihin tahansa
Floridan kaupungeista

\$150 aikuisilta,
lapset puolella hinnalla

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St., Leominster
Puh. 537-4536

Finlandia Foundation

Boston Chapter

St. Paul's Evangelical Lutheran Church
292 Concord Ave. (Route 2), Arlington, MA

Sunnuntaina, lokak. 27 p:nä klo 3 ip.

OHJELMANA EESTIN MUSIIKKI
JA KULTTUURI

LOPUKSI KAHVITARJOILU KAIKKI TERVETULLEITA!

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton Street, Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana
jäkäkaappeja ja pakastajia, Kitchenmaid astianpesukoneita.

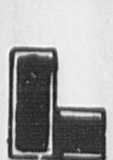
Kaikenlaisia vakuutuksia Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. BOX 309 Westminister, MA
Valitetaan myös kiinteistöjä Puhelin 874-2921

HENRY J. LEBLANC Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO

KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St., Fitchburg, Mass. Puh 343-4853
SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Maynard, Mass.

TÄMÄN VIIKON lopulla, lokakuun 26 ja 27 päivinä, Maynardin Kalevaiset päättävät 1985 toimintansa huvillaan, Fort Pond, Littleton, Massassa.

Lauantai-illaksi, alkaen kello 6 on järjestetty Halloween iltamat. Keltiöistä tarjotaan hampurilaisia, kuumiakoiria, kahvia, kotitekoisia leivonnaisia y.m. "Penny Sale" alkaa kello 8:00.

Sunnuntaina, 27 päivänä, aamulainen kello 8 - 12, Kalevaisen stipendiraaston hyväksi (Scholarship Fund) Miehet, Salon Majan Ritari, ottavat keittiön haltuunsa ja tarjoavat maukkaita leivonnaisia, mekonin ja kahvin keura. Muutakin aamiaiseriekoita on tarjolla. Kaleva Scholarship lahjoitetaan korkeakoulun päättäjien juhlassa suomalaista sukua olevalle oppilaalle jatkokoulutusta varten.

TALVIKAUDEN toiminta aloitetaan marraskuussa "Pirtillä", 47 Parker St. Lauantaisi, marraskuun 2 päiväksi, kello 9:30 - 1:00 Kalevan naiset ovat järjestäneet heidän vuotuisen "Holiday Fair". Myytävänä on käsitöitä, kukkia, kotitekoisia leivonnaisia y.m. Flea Market (kirpputori) järjestetään Pirtin alakertaan.

Tervetuloa Salon Huvilalle sekä "Pirtille."

Syntyneitä

Poikalapsi syntyi lokak. 7, 1985 Mr. ja Mrs. Robert Huh-
tala (Maureen Trilling), River
Street, Winchendon, MA.
Pienokainen painoi 8 paunaa ja
9 unssia ja sainimekseen Brian
Richard. Isovanhemmat Isän
puolelta ovat Lilly ja Arvo Huh-
tala, Fitchburgista, äidin puol-
elta Mr. ja Mrs. Murray Trilling,
Pittsfield, MA.

Poikalapsi lokak. 4, 1985 Mr.
ja Mrs. Thomas Drouinille
(Laurie Aalto), Brigham St.
Hubbardston, MA.

Poikalapsi lokak. 6, 1985 Mr.
ja Mrs. David Kokopille (Lau-
rie Myllykangas), 120 Academy
Street, Fitchburg, MA.

Huhtala Oil Company

East Templeton
Puh. 632-1221
Perustettu 1945

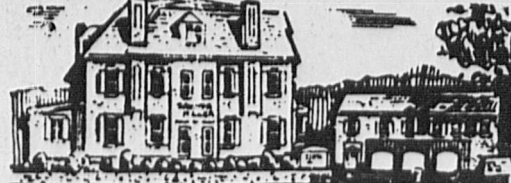
Uudet asiakkaat tervetulleita
Yli 35 vuotta ammattitaitoista
palvelua.

MAY FUNERAL SERVICE

HAUTAUSTOIMISTO
WINSLOW P. MAY, johtaja
Palvelusta Norwoodille ja
ympäristölle

85 Nichols St., Norwood Mass.
Puh. 762-1509

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA 01420 • TELEPHONE: 342-3635
Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING

Kultaisten län

Kerho

Suomalainen Kultaisten län
Kerho kokoontui tiistaina, lo-
kak. 22 päivänä Elm St. Lähe-
tyskirkon seurakuntasalissa.

Presidentti Anton Nopasen
toivotettua kerholaiset terve-
tulleeksi kaikki yhtyvät laula-
maan "America" ja "Maama-
me" Neima Johnsonin säestä-
essä pianolla.

Vieraat, Mr. ja Mrs. An-
drew Ahlfor Paxtonista, Mrs.
Selma Heikkilä ja Mrs. Sadie
Ahola toivotettiin tervetul-
leiksi.

Sihteeri Alma Duley lukisih-
teerin raportin, mikä hyväk-
yttiin yksimielisesti. Anni Harju
luki sairasperäpötiin.

"Happy Birthday" laulettiin
Hilja Salmisen syntymäpäivän
kunniaksi. Hilma Leppästä,
Tyyne Pajusta, Henni Lappa-
laista ja Aili Bergiä kiiteti-
in heidän kerholle antamis-
taan lahjoista.

Ensi viikon kokouksen kah-
vikomiteaan valittiin: Mary
Kumpula, Aili Aaltonen, Rit-
va Järvi, Henni Lappalainen
ja Martha Toropainen.

Sen jälkeen kerholaiset sai-
vat nauttia viihdyttävästä oh-
jelmasta. Alkajaisiksi Wäinö
Berkio soitti hanurisooloja,
sitä seurasi Hilma Leppäsen
esittämä yksinlaulu, Martha
Toropainen lausui useita ru-
noja ja Anton Nopanen lauloi
kolme laulua Neima Johnsonin
säestävänä pianolla. Mrs.
Johnson ja Lempi Tiilikkala
soittivat myös piano- ja man-
doliinduetteja. Henni Lappa-
lainen esitti lausuntaa ja oh-
jelma päättyi Panny Törnroosin
esittämään humoristisiin lau-
luihin.

Lopuksi nautittiin herkullisia
leivonnaisia kahvin kera.

MUISTUTUS - Bob ja Oner-
va Lovejoy näyttävät diakuvia
Suomesta lokakuun 29. päivän
kokouksessa. Tulkaa katso-
maan heidän kauniita kuviaan.

HALLOWEEN ILMAT

Öljyraston hyväksi

Maynardin Kalevaisten huvilla Ford Pond Lancaster, MA

Lauantaina, lokak. 26 p. alkoi klo 11.

Sunnuntaina, lokak. 27 p. klo 8 - 12

Scholarship Funding

LETTUAAMIINEN

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, Ma.
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft

Stephen R. Moorcroft

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.

MILES

COMPANY

1158 MAIN ST. HOLDEN MA

Hautautusmituksia
vuodesta 1896

Fitchburg ja ympäristö

Uutis-
paloja

HUOMIO!

Sunnuntaina, lokakuun
27 p. päättyy päivänva-
lon säästöaika. Kääntä-
kää jo lauantai-iltana
kellon yhden tunnin
taaksepäin.

Massan autoilijoilla on toivoo
alhaisemmista autovakuutus-
sista ensi vuonna lainlaajitoiden
läpäästessä viime viikolla pa-
kollista turvavyön käyttöä vaa-
tivan lakiesityksen.

Lainlaajitoiden viime viik-
koinen päätös, minkä kuver-
nööri Michael Dukakis alle-
kirjoitti tämän viikon tiis-
taina, merkitsee vuoden 1986
vakuutusmaksujen automaati-
sta alenemista.

Massan vakuutusjärjestelmä
poikkeaa muista osavaltioista,
joissa kukin vakuutusyhtiö saa
itse määrätä vakuutusmaksu-
jensa suuruuden. Massassa va-
kuutuskomiteassa päätettiin mak-
sujen suuruuden. Uusista tak-
soista ilmoitetaan tammikuus-
sa.

Dukakis allekirjoitettua
turvavyön Massassa tulee
16. osavaltio, joka on omaksu-
nut pakollisen turvavyön.

Megabucks arpajaisien suur-
voitto ylitti 21 miljoonaa dolla-
ria viime viikolla. Niinpä se
olikin alkuvuoden puheenaihe.
Aina piti kysyä, "Joko ositt
omasit?" tai "Mitä tekisit, jos
voittaisit sen?"

Megabucks oli puheenaiheena
yhä loppuvuokollakin, koska kah-
deksan onnellisen voittajan jou-
kossa oli Fitchburg State Col-
legen 20-vuotias opiskelija
Lori Caouette, Ashburnham-
ista. Voittonsa johdosta hän
on oikeutettu \$101,786:n shek-
kiin vuosittain 20 vuoden ajan.

Ms. Caouette sanoi ostavan-
sa arpalippuja vain silloin täl-
löin.

Tulevia tilaisuuksia

Fitchburgin Kultaisten län
Kerho kokoontuu tiistaisin klo
2 ip. Elm St. Lähetyskirkon
seurakuntasalissa. Kaikki ovat
tervetulleita!

Tanssit Saiman Puistossa
lauantaina, lokak. 27 päivänä
klo 8-12 yöllä. Musiikkia huo-
lehtii HI-Lites. Järjestää
FACS. Kaikki tervetulleita!

Englanninkielinen Kalevala-
luento sunnuntaina, marrask.
3 päivänä klo 3 iltapäivällä
Worcester State Collegessa
North-South Auditorium-
Student Centerissa, Puhujana Toni
de Gerez.

Kirkollisia

Massiah luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, lokak. 27, Suo-
men kielistä jumalanpalvelus-
ta EI ole. Klo 7:45 aam. Suo-
men kielinen Luther Hour
WCMX, 1000 am. Klo 9:15 aam.
Sunnuntaikoulu ja raamattu-
tuokka, Klo 9:30 aam. Korkea-
kouluisten raamattuluokka,
Klo 10:30 aam. Englanninkie-
lisen jumalanpalvelus, Klo 4:00
ip. Uskon puhdistusjuhla jota
vietetään yhdessä sisar-seura-
kuntien kanssa. Juhla saarnan
pitää past. Cobb. Kuorot lau-
lavat urkujen ja soittoakun-
tien säestämänä. Lopuksi kahvitar-
joilu alasalissa. Kaikki ovat
tervetulleita.

Elm St. Lähetys- seurakunta

Sunnuntaina, lokakuun 20 p.,
klo 8:30 aam. radiohartausta NEW
LIFE - asemalta WEIM, 1280.

am. Fitchburg. Jumalanpalve-
lus klo 9:30 ap. saarnaa past.
David Wuori. Klo 10:30 ap.
kahvi- ja mehutarjoilu. Klo
10:45 ap. Pyhäkoulu kaikenikäi-
sille.

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radiohartausta
HYVÄT UUTISET - lähetetään
joka sunnuntaiaamu asemalta -
WEIM - 1280, Fitchburg, klo
8:45.

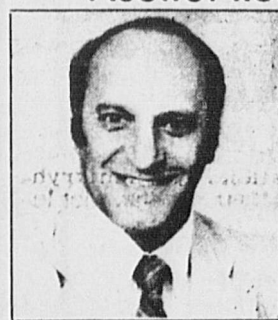
Yleinen (suomenkielinen) ju-
malanpalvelus pidetään Kaleva-
kodissa, 107 Mechanic St.,
Fitchburg, sunnuntaisin, alkaen
klo 2 iltapäivällä. Erikoisti-
laisuuksista ilmoitetaan aina
"arvittaessa".

Hengellinen "tupakokous" pi-
detään lokakuun 25 p:nä (per-
jantai) Martta ja Terho Ojan-
perän kodissa, 94 Worcester
Road, Westminster, MA. Ko-
kous alkaa kello 7 illalla.

Poliittinen ilmoitus

Äänestäkää asianajaja James T. Angelos koulukomiteaan

Asunut koko ikänsä Fitchburgissa

KOULUTUSPUHJA
Fitchburg High Schoolin graduuatti
Clark Universityn graduuatti
Fitchburg State College; maisterin oppiarvo
Suffolk Law School; lakitieteen oppiarvo
AMMATTIKOKEMUS
Palvellut 25 vuotta Fitchburgin koulujär-
jestelmässä opettajana, opintoneuvojana
sekä asianajajan; 10 vuoden kokemus
asianajajana Fitchburgin kaupungissa.

Poliittinen ilmoitus

Bernie

CHARTRAND

pormestariksi

Fitchburg...

Jatkaa kehittymistään!

Osaa johtaa...on vastuuntuntoinen...kokenut ja kykenevä!

Johtajan taito... Kaupungin ongelmat eivät katoa itsestään. Pystymme
ratkaisemaan ne vain kovalla työllä. BERNIE CHARTRAND on vastannut haas-
teeseen, BERNIE CHARTRAND on paneutunut pormestarinvirkaansa täysiaikal-
sesti koottaen ratkaista kaupunkimme ongelmat, BERNIE CHARTRAND on tuo-
nut harmonisuuden, määrätietoisuuden, rehellisyyden ja vastuullisuuden kau-
pungin hallitukseen.

Kaupunkimme uudestisyntyminen... BERNIE CHARTRAND uskoo
teollisuksien auttamiseen. Kaupunkimme TÄYTYY vetää puoleensa uutta teollisuut-
ta. Paluttakamme työelämään ne ihmiset, jotka haluavat tehdä työtä. Bernien ansi-
osta kaupunkimme on kokenut uudestisyntymisen kahden vuoden sisällä.

Tehokas taloudenhoito... BERNIE CHARTRAND toi mukanaan tehokkaan
taloudellisen suunnittelun. Asianmukainen rahoitus ja suunnittelu ovat nyt tosi-
seikkoja. Meillä on 34 miljoonan dollarin bilanssissa oleva budjetti. Ensimmäiset ta-
sapainot budjetit kaupungin historiassa.

Jatkaa kehittymistään...osaa johtaa...on vastuuntuntoinen
kokenut ja kykenevä

Kaupungin valtuusto	12 vuotta	General Electric Co:n finanssiosastolla	35 vuotta	Graduaatti: St. Bernard High School
Valtuuston presidentti	5 vuotta	Burbankin sairaalan hallitusneuvostossa	7 vuotta	Becker Junior College
Finanssikomitea	11 vuotta	Wallace Civic Centerin hallitusneuvostossa	9 vuotta	Distinguished Alumnus Award - 1985
Pormestari	2 vuotta			Opiskeli Fitchburg State Collegessa

Bernie

CHARTRAND

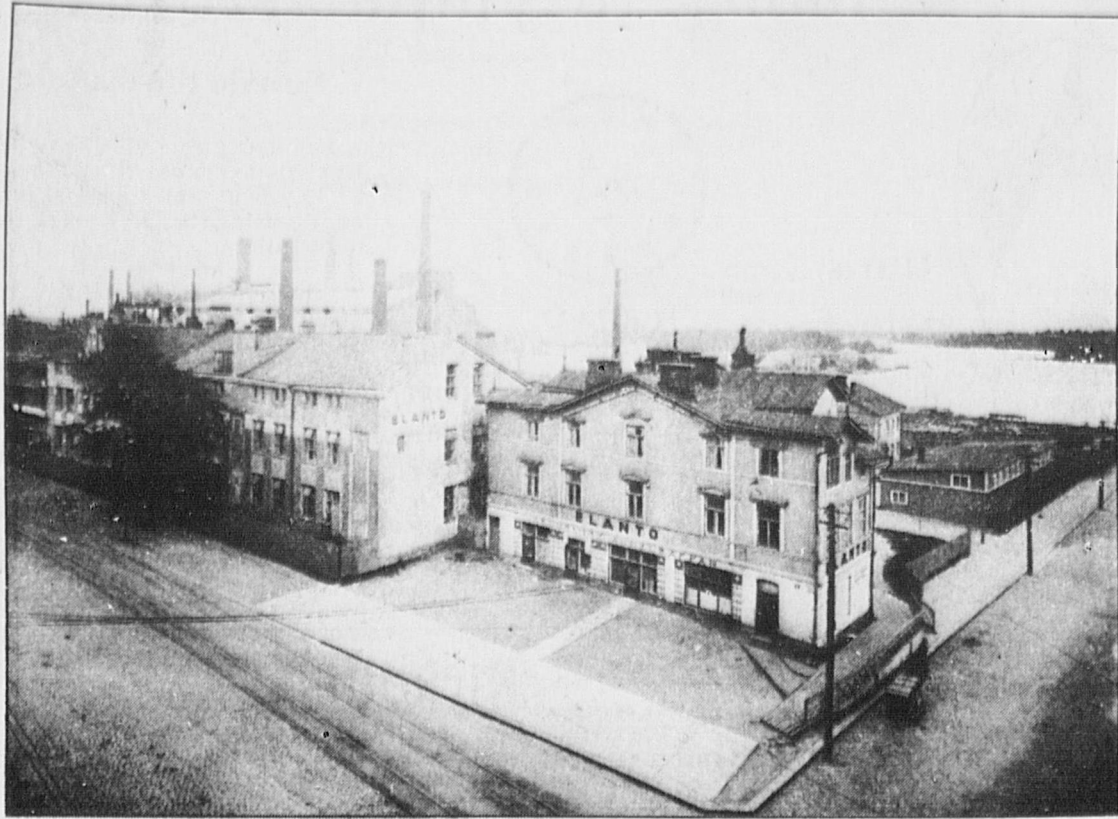
pormestariksi

Fitchburg - Marrask. 5.

Jos tarvitsette kyytiä
vaaliuurnille, soittakaa
345-6584

Signed: Committee to Re-Elect
Bernie Chartrand Mayor Fitchburg, MA
John Morrissey - Chairman

80 vuotta Elantoa

Näistä Elannon rakennuksista on jäljellä vasemmalla oleva, jonka päädyssä on liikkeen nimi. Etualalla oleva kolmikerroksinen purettiin nykyisen päärakennuksen tieltä. Taustalla Elannon saari Sumppea, joka nyt on kiinni mantereesta ja kantaa nimeä Sompasaari.

Osuusliike Elanto täytti tiistaina, lokak. 15 päivänä 80 vuotta. Kun liike suurilakon aikaan pantiin alulle, oli ensi aikun tavoitteena vain osuusleipomo. Leipomoasiat olivat monessa suhteessa kamalalla kannalla Elannon synnyn aikaan. Kunni- akkaasti Elanto onkin siitä pitäen ollut hyvän ja suosittu leivän tuottaja sen ohessa, että se on ollut pääkaupunkilais- ten monipuolinen osuusliike.

Kun Elanto 80 vuotta sitten perustettiin, sillä oli valmi-

na nimi. Se keksittiin liike- miesten kauppaopiston opetta- jainhuoneessa ja keksijänä mai- nitaan Paavo Fielemo Warren, joka noina aikoina toimi opis- ton opettajana.

Warrenin poika akateemikko Heikki Waris toteaa, että opis- tossa oli opettajia, jotka oli- vat osuustoiminta-asiasta kiin- nostuneita. Joku toinen opetta- ja oli ottanut nimikysymyksen esille ja käydyssä keskustelus- sa nimi oli sitten löytnyt.

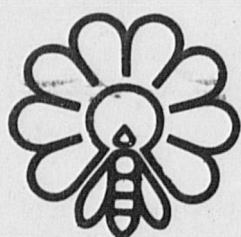
Elannon tunnuksena oleva mehiläinen saatiin kilpailun a- vulla.

Joskus syksyllä 1905 tai ke- vällä 1906 oli Ateneumiin il- mestynyt herrasmies Asa En- sio ja keskustellut Armas Lind- grenin kanssa siitä, että oppi- laille järjestettäisiin kilpailu Elannon tunnuksista. Kilpailu päätettiin järjestää ja ensim- mäinen palkinto oli 5 markkaa. Muistetaan, että oppilaat olivat keskenään keskustelleet, että mikäli liike setäläinen Flan- to on ja onko mitään takeita siitä, että kilpailun palkinnot myös jaetaan.

- Onko sellaisella Elannolla edes rahaakaan...

Joku oli perillä siitä, että tällainen liike oli perustettu, rauhoitettiin ja otettiin osaa kilpailuun.

EYkköspalkinnon sai Edward Elenius. Hänen käsialaansa on siis Elannon tunnus. Toisen pal- kinnon sai Eleniuksen velimies ja kolmannen Ellinor Ivalo.

ELANTO

Elannon mehiläis-tunnusta käytettiin ensimmäisen kerran vappuna 1907 mainostettaessa lehdessä tippaleipiä, joita oli tehty leipomon uudella koneella.

Sopimus hionnassa

Laine uskoo kaupan tason säilyvän

Ulkomaankauppa- ja viennin ministeri Jermu Laine arvioi Suomen ja Neuvostoliiton välisen kaupan voivan ensi vuonna säilyä nykyisellä korkealla tasolla.

Neuvottelet uudesta tavaravaihtopöytäkirjasta ovat jatkuneet tiiviinä Helsingissä. Pääministeri Laine tapasivat viime viikolla neuvostoliittolaista valtuuskuntaa johtavan varau- lomaankauppa- ja viennin ministerin A. N. Manzhulov.

Lokak. 7:nä käynnistyneessä neuvottelussa on tarkasteltu erityisesti ensi vuoden vaihtopöytäkirjaa. Laineen mukaan tarvitaan todennäköisesti vielä tämän kiertokäynnin jälkeen pari eritasoista viikkokokousta ennen kuin pöytäkirja lopullisesti voidaan joulukuussa allekirjoittaa.

Suomalainen osapuoli on neuvottelemissa haarukoinut melko tarkkaan omat tavoitteensa. Sen sijaan neuvostoliittolaiset ovat Laineen mukaan edenneet melko varovaisesti. Taustalla lie- nevät odotukset, joita maan val- misteilla oleva uusi viisivuo- tissuunnitelma luo, mutta jois-

ta ei vielä ole varmuutta. Toi- saalta varovaisuuteen voi olla syynä halu välttää kaupan ta- sapainotusongelmia jo e- tukäteen.

Suomen vienti neuvostoliit- toon on kasvanut 1985 selvästi voimakkaammin kuin tuonti itä- naapurista. Laine sanoo, että kivihiilen, maakaasun, sähkö- ja öljyn sekä öljytuotteiden tuonnin kasvulla olisi ensi vuonna mahdollista pysyttää kaupan taso ennallaan.

Ensi vuoden kaupan raamit alkavat hahmottua, vaikka yksityksissä edelleen riittää hionnasta. Ministeri Laine korostaa, että suomalaisviejien olisi syytä varautua josta- vuuteen vientikilpailuolosuhteis- saan. Ostajan tarpeet voivat muuttua, mikä heijastuu vien- tikiintiöissä ja niiden sisäl- lissä painotuksissa, sanoo Lai- ne.

Hän kertoo esillä olleen myöskompensoitokaupat, jois- sa osapuolet hakevat sopivaa "pilottitapausta" kokemusten kartoittajaksi ja myöhemmän käytännön ohjaajaksi.

Sosialistinen Internationaali kokoontui Wienissä

WIEN. Itävalta Sosialis- tisen Internationaalin jäsenpuo- lueet aloittivat viime viikon keskiviikkona Wienissä kaksi- päiväisen keskustelun aseiden- riisunnan ja aseistuksen val- vonnan kysymyksistä.

Konferenssin pääalustuksen pitänyt SDP:n puheenjohtaja ja Ka- levi Sorsa muistutti 15 vuotta sitten esitetystä arvioista, et- tei ohjuihin saada aikaan pitä- vää puolustuskielpeä. Sorsa ke- hoitti molempia suurvaltoja luopumaan ohjuspuolustukseen kehittelystä ja jopa harkitse- maan ABM-sopimuksen uudis-

tamista siten, että siitä pois- tettaisiin kummallekin osapuol- le annettu lupa rakentaa yk- siöjohdantojärjestelmä.

Kokouspaikalla nähdään SIm ulkopuolisuutta kutsuttuina puhu- jina NKP:n keskuskomitean jä- sen ja poliittisen toimikunnan varajäsen Boris Ponomarev, USAn asevalvontaviraston joh- taja Kenneth Adelman sekä In- dian, Kiinan, Jugoslavian ja Ar- gentinan edustajat.

Kyseessä on SIm toinen a- seidenriisuntakonferenssi. En- simmäinen pidettiin Helsingis- sä vuonna 1978.

Jääkiekon SM-liiga käynnin

Taistelu jääkiekon Suomen mestaruudesta on jälleen py- rähtänyt käyntiin. Uutena jouk- kuena SM-liigassa on Jyväskylä ja vanhoista on poissa Lahden Kiekko-Reipas. Mitään yllätyksiä ensimmäinen kier- ros ei tarjonnut, vaan suosii- kit pitivät pintansa. Lontoo- lainen vedonlyöntitoimisto on pistänyt suomalaisjoukkueet järjestykseen ja suurin suosii- sikki mestari on kuulemma Turun Palloseura. Ensimmäi- sen kierroksen tulokset olivat seuraavat: Jyväskylä -HIFK 2-3, Tappara-Saipa 7-3, Joke- rit-Lukko 4-9, Ässät-Ilves 3-4, ja Kärpät-TPS 3-3.

Suomalaiset huippu-lottoajia

Loton suosio Suomessa on laskenut, mutta siitä huolimatta suomalaiset ovat Euroopan huippulottoajia. Rahapelin suosio Suomessa on pysähtynyt ja tämä johtuu juuri loton pie- nentyneestä suosioista. Suomes- sa lotottiin keskimäärin 238 markalla asukasta kohden, kun kakkoseksi sijoittuneessa Sak- san liittotasavallassa luku oli 169 markkaa. Rahapeliä Suo- messa hoitava Oy Veikkaus Ab ei uskokaan pelimuotojensa kasvuun viime vuosien tapaan, vaan luulee Suomessa löyde- tyn jonkinlaisen katon ainakin vähäksi aikaa.

Lääkäri- leikki pillereillä voi käydä kalliiksi

Asiantuntijalääkärit suhtautuvat varauksellisesti luonnonlääkkeisiin, sillä uusimmat tutkimukset osoitta- vat, että näin vaarattomina pidetyt tuotteet olekaan niin vaarattomia. Haittavaikutuksia on jo nyt löydetty.

Niinpä amerikkalaisia miehiä kehoitetaan menemään onnellis- seen avioliittoon. Se kun piden- tää ikää etenkin silloin, kun vaimo häittää diplomipaperinsa ja jää kotiin hoitamaan mies- tään.

Tutkimus ei kerro miten vai- mon käy, mutta väitteessä on vinha perä, sanoo terveystas- vuslääkäri Liisa Elovainio Suomen Syöpäyhdistyksestä.

- Ihmisen kaikinpuolinen ter- veys on kokonaisvaltaista. Si- hen vaikuttavat ympäristö ja elintavat. Omahoidon perus- lähtökohda on se, että syödyt- tävästi ja vaalitaan, että ihmis- suhteet ovat kunnossa. Tämän lisäksi lopetetaan tupakanpolt- to, josaa Elovainion mielestä ei koskaan puhuta liikaa.

- Tupakanpolton lopettami- sella on niin olennainen vaikut- tus ihmisen terveyteen, että se korvaa jossakin tapauksessa jo- pa lääkityksen, sanoo Elovai- nio ja viittaa mm. verenpainetautiin.

Professori Jussi Huttunen Suomen Kansanterveyslaitok- selta kantaa puolestaan huolta vitamiinien ja hivenainelien liiallisesta käytöstä.

- Yliannostettuna nämä voi- vat olla jopa vaarallisia. Tä- män lisäksi näitä käytetään mo- nipuolisen ruokavaliion vaihto-

ehtona, joita ne eivät suinkaan ole, varoittaa Huttunen.

Hänen mukaansa tutkijoille olisi nyt annettava viiden vuo- den aikalisä, sillä parhaillaan tehdään uusia löytöjä vitamiinien ja hivenainelien vaikutuk- sista.

- Viiden vuoden päästä käy- todennäköisesti niin, että asi- antuntijat joutuvat pyörittämään entisiä lausuntojaan, sillä to- della uutta tietoa on tulossa e- tenkin seleenin, sinkin ja mag- nesiumin vaikutuksista. Mukana tutkimuksissa ovat myös kromi ja kupari, sanoo Huttunen.

Molemmat terveyden ammat- tilaiset, Huttunen ja Elovainio ovat sitä mieltä, että uuslä- kinnän lääkärileikki ei tule käyttää järkevää vain kalliiksi vaan on myös vaarallinen.

- Monet kertovat käyttävän- sä lääkkeenomaista luonnon- tuotteita, koska eivät halua käyttää lääkkeitä. Luonnonlääk- keiden haittavaikutuksia on nyt tutkittu ja löydetty, joten ennen niin viattomina pidettyihin leik- kilääkkeisiin ja lääkärileikkei- hin joutuu suhtautumaan ai- kaisempaa varauksellisemmin, sanoo Elovainio.

PARDON US BUT...

We're remodeling!!

Talented architects, consultants and craftsman are combining their talents at our Main Office to bring you an exciting new look, faster, more efficient service and the latest in computer technology.

PARDON US BUT...during the next few months it may get a little noisy or perhaps you may see some dust, but wait till you see us when we're done.

SPECIAL NOTICE

New Additional Hours During Construction

Workers' Credit Union
Cleghorn Branch Is Now
Open Wednesdays From
8:30 A.M. to 4:30 P.M.

In Touch with You

WORKERS' CREDIT UNION

*815 Main St., Fitchburg 345-4021
*40 Fairmount St., Fitchburg 343-5810
*313 Pleasant St., Gardner 632-9200
*11 West Main St., Orange 544-2188

FLY SAS TO FINLAND

Enjoy wide body comfort from our five gateway cities—New York, Chicago, Los Angeles, Seattle and Anchorage. Make convenient connections throughout Scandinavia to the principal cities in Finland.

Ask your Travel Agent about Scandinavian Airlines convenient schedules, low air fares and traditional hospitality and service.

